

Odpadové hospodářství. Komunální odpad

Jakub Hanák

MV411K Ekopolitika - jaro 2021

1

Jakub Hanák, 3/5/21 – foto www.pxhere.com

Osnova

odpadové hospodářství v ekopolitice

*principy a cíle
trendy + prezentace
co je to odpad*

nástroje odpadového hospodářství

*přehled
stručná charakteristika*

komunální odpad

*definice
povinnosti obce a obyvatel obce
poplatky za nakládání s odpady*

Věcné řešení musí být první

Spor o zálohování PET lahví. MŽP je proti, ekologové se diví

18. 11. 2019, 12:54 – tov, [Novinky](#)

Ministerstvo životního prostředí neplánuje zavádět povinné zálohování PET lahví. Opatření, které připravuje nebo už má polovina zemí EU, považuje resort za nekoncepční zásah, více věří žlutým kontejnerům. Češi se přitom k rozšíření zálohování v průzkumech stávají většinou vstřícně. Ekologové upozorňují, že Česko v budoucnu těžko splní požadavky Bruselu.

Budeme mít silnice postavené na toxické strusce? Podle Arniky to reálně hrozí, podle MŽP je to nesmysl

30.3.2021 06:01 | PRAHA (Ekolist.cz)

► Diskuse: 35

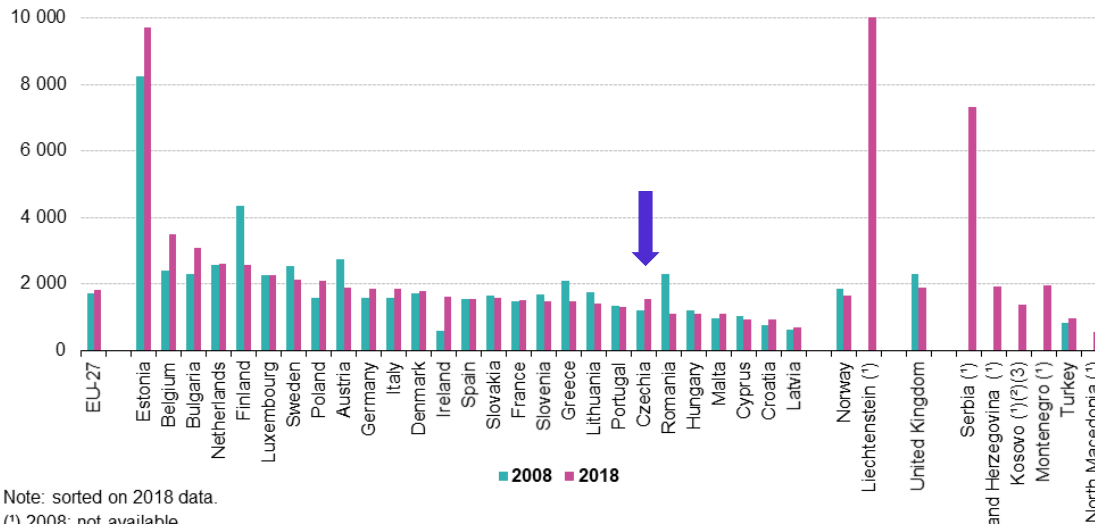
Zdroje:

- <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/spor-o-zalohovani-pet-lahvi-mzp-je-proti-ekologove-se-divi-40303981>
- https://www.mzp.cz/cz/news_190606-zalohovani-PET
- <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/budeme-mit-silnice-postavene-na-toxicke-strusce-podle-arniky-to-realne-hrozi-podle-mzp-je-to-nesmysl>
- <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBVQEFCTC> – návrh § 7

Souvislosti a vlivy

- odpady **znečišťují a poškozují ŽP:**
 - nejen černé skládky a plastový odpad v oceánech, zátěží je i řádně provozovaná skládka
- **ztráta primárních surovin** \Leftrightarrow druhotné suroviny
 - též energetická soběstačnost
- odpadové hospodářství musí být **finančně únosné** pro obyvatele
- přínosem je i zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu

Waste generation, excluding major mineral waste, 2008 and 2018 (kg per capita)

Note: sorted on 2018 data.

(*) 2008: not available.

(²) 2016 value

(³) This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo Declaration of Independence.

Source: Eurostat (online data code: env_wasgen)

eurostat

Cílem je oběhové hospodářství

český blog o životě bez odpadu

- Doporučuji se podívat na následující videa (dohromady trvají cca 20 minut)
 - Circular Economy - <https://www.youtube.com/watch?v=9mHi93n2AI>
 - S. Jonášová. Odpad začíná tam, kde končí naše fantazie - <https://www.youtube.com/watch?v=q90zN1mLMdg>
- Koncept oběhového hospodářství odpovídá i současné hierarchii způsobů nakládání s odpady: blíže dále.
- Blogů a jiných článků, jak můžete snížit množství odpadu najdete mnoho (Czech Zero Waste je jedním z nich).

Odpadové hospodářství

- komplex různých činností, které jsou spjaty se vznikem a následným nakládáním s odpady
- **nakládáním s odpadem** = soustředování odpadu, shromažďování odpadu, skladování odpadu, sběr odpadu, úprava odpadu, využití odpadu, odstranění odpadu, obchodování s odpadem nebo přeprava odpadu
 - srov. § 11 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech
- též **dozor nad těmito činnostmi** a následná péče o zařízení, kde je s odpady nakládáno (kontroluje zejména ČIŽP)

Právní úprava

- **balíček k oběhovému hospodářství: květen 2018**
 - změna směrnice EP a Rady č. 98/2008, o odpadech
 - dále změny směrnice o skládkování odpadu, o obalech a obalových odpadech, o autovracích, o bateriích, o elektroodpadu
- lhůta na implementaci: květen 2020 → **v ČR prosinec 2020**
- souvisí také směrnice o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí z června 2019 (návrh zákona o omezení dopadu plastových výrobků na životní prostředí)

Není dostatečně připravený. Senát posunul o rok účinnost zákona o odpadech

© 12. listopadu 2020 20:33

Senát posunul účinnost nového zákona o odpadech z ledna 2021 o rok. Podle něj není dostatečně připraven, což může způsobit chaos v nakládání s odpady. Podle ministra životního prostředí Richarda Brabce nic takového nehrozí. Stovky firem a tisíce obcí navíc počítají s tím, že zákon vejde v platnost v lednu.

- https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/odpadovy-zakon-senat-odklad-komunalni-odpad-obce-richard-brabec-ministerstvo-zivotniho-prostredi.A201112_200209_domaci_baky

Prováděcí předpisy v květnu 2021

Návrh vyhlášky o provedení některých ustanovení zákona o obalech

Návrh vyhlášky
Ministerstvo životního prostředí
Čj. OVA:
Čj. předkladatele: MZP/2020/410/851
Aktualizováno: 7.1.2021
Stav: 9PK - projednáno PK

Návrh vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady

Návrh vyhlášky
Ministerstvo životního prostředí
Čj. OVA:
Čj. předkladatele: MZP/2020/410/1009
Aktualizováno: 18.12.2020
Stav: 3 - připomínkové řízení ukončeno

Návrh vyhlášky o Katalogu odpadů a hodnocení nebezpečných vlastností odpadu (Katalog odpadů).

Návrh vyhlášky
Ministerstvo životního prostředí
Čj. OVA:
Čj. předkladatele: MZP/2020/410/684
Aktualizováno: 9.12.2020
Stav: 9PK - projednáno PK

Návrh vyhlášky o podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností

Návrh vyhlášky
Ministerstvo životního prostředí
Čj. OVA:
Čj. předkladatele: MZP/2020/410/970
Aktualizováno: 2.12.2020
Stav: 3 - připomínkové řízení ukončeno

Nová legislativa a metodické pokyny

Dokumenty

- [Metodický návod MŽP k používání identifikačních čísel provozoven \(IČP\)](#)
Odbor odpadů MŽP vydává metodický návod k zajištění jednotného používání identifikačních čísel provozoven (IČP).
- [Metodické sdělení MŽP k platbě poplatků za komunální odpad dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích](#)
Odbor odpadů MŽP informuje prostřednictvím sdělení o možnostech placení poplatků za komunální odpad.
- [Metodické sdělení odboru odpadů MŽP k zařazení odpadu z antigenních testů určených k samotestování osob](#)
Odbor odpadů MŽP vydává metodické sdělení za účelem správného zařazení odpadu vzniklého z kontaminovaného materiálu z antigenních testů na přítomnost antigenů SARS-CoV-2, které jsou určeny výhradně k samotestování osob.
- [Zákon o výrobcích s ukončenou životností - Metodické sdělení odboru odpadů MŽP k výběru tzv. emisního poplatku](#)
V návaznosti na nabytí účinnosti zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností dnem 1. ledna 2021 vydává odbor odpadů MŽP toto metodické sdělení, jehož účelem je vyjasnit některé otázky týkající se výběru tzv. emisního poplatku.
- [Zákon o výrobcích s ukončenou životností - Metodické sdělení odboru odpadů MŽP k plnění některých povinností výrobců baterií a akumulátorů, elektrozařízení, pneumatik a vozidel](#)

- <https://apps.odok.cz/veklep-pripominkove-rizeni>
- https://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady
- Řešeno částečně také přechodnými ustanoveními v zákoně o odpadech: např. ohlašování odpadů za rok 2020 § 154 odst. 1 se provádí podle § 39 odst. 2 a 4 až 7 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Ohlašování podle § 95 odst. 3 až 5 se poprvé provádí za rok 2021.

Odpad

- odpad je **každá movitá věc, které se osoba zbavuje**, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit
- **zbavování se**
 - domněnka úmyslu: není-li možné ji používat k původnímu účelu
 - povinnost: nepoužívá se k původnímu účelu a ohrožuje ŽP
- **druhy odpadů**
 - podle vlastností – nebezpečný/ostatní odpad
 - podle původce – komunální/ostatní
 - zvláštní režim: těžební odpady, výbušniny, léčiva, mrtvá zvířata atd.

- V případě Vašeho zájmu lze doporučit aktuální a čtivou kapitolu Š. Jakla v této publikaci: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Jancarova_Hanak_Auta.pdf. Zabývá se sice stavebním a demoličním odpadem, ale východiska jsou obecně použitelná. Můžete si přečíst také rozsudek NSS 5 As 63/2013 – 51.

Odpad?

Dřevěné hobliny (A)

Skleněné střepy (B)

Principy právní úpravy

prevence

- snižovat množství a nebezpečnost odpadů
- hierarchie nakládání s odpady

odpovědnosti původce

- zásada znečišťovatel platí: ekonomické nástroje
- rozšířená odpovědnost výrobce: zpětný odběr, požadavky na výrobky

soběstačnosti a blízkosti

- infrastruktura zařízení pro nakládání s odpady
- přeprava odpadů

integrované ochrany

- nástrojový mix

Osoby nakládající s odpady

Původci

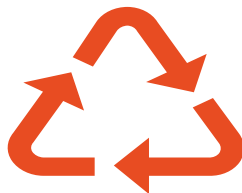
Obyvatelé

Obchodník

Přepravce

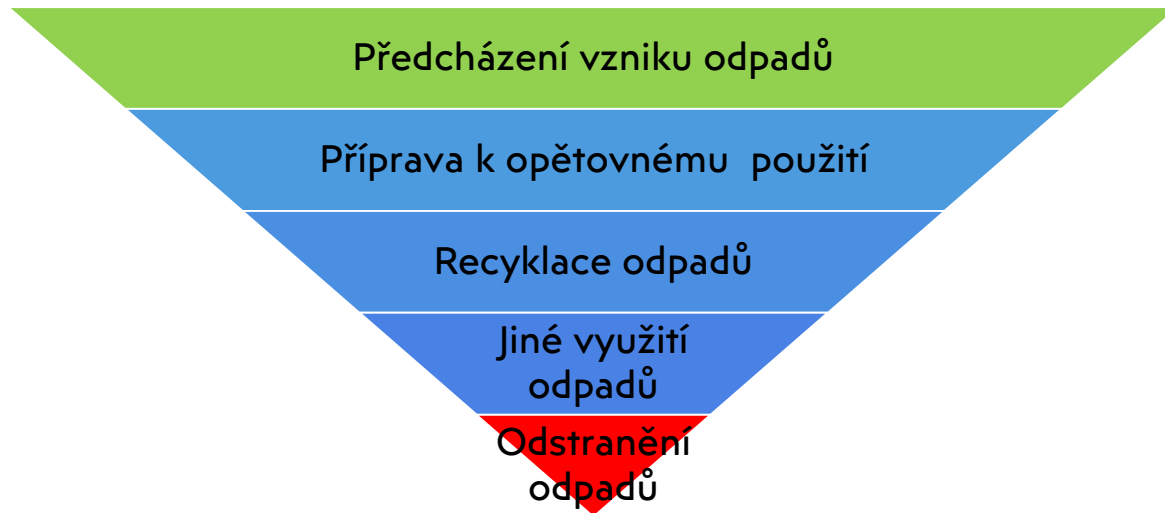

Provozovatel
zařízení

Obce

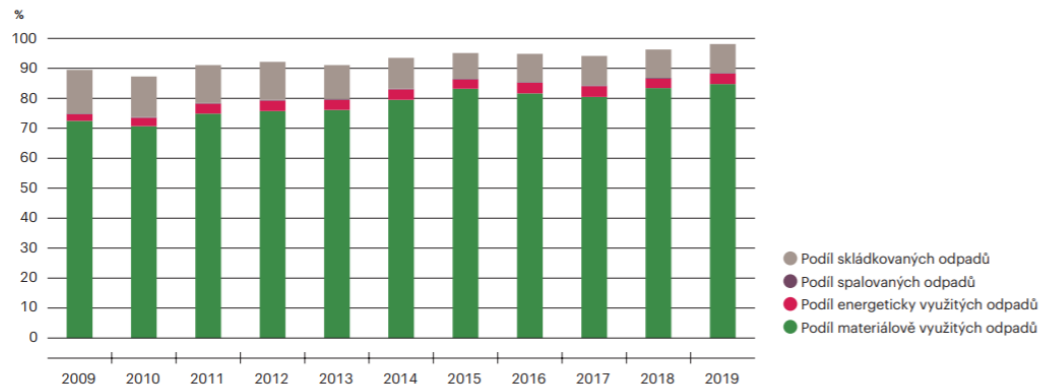
Hierarchie způsobů nakládání s odpady

- ❖ Srovnajte s hierarchií snažící se odpad co nejvíce eliminovat: <https://tmac.org/blog-27/>.
- ❖ Refuse – reduce – reuse – repurpose – recycle.

Realita v Česku

Podíl vybraných způsobů nakládání s odpady na celkové produkci odpadů v ČR [%], 2009–2019

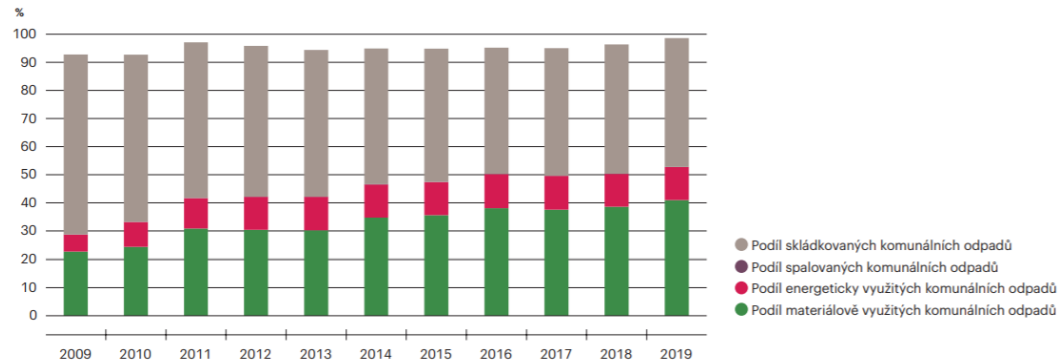

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

- Zpráva o stavu životního prostředí 2018. MŽP 2019, s. 253
- Vyznění zkresluje využití stavebního odpadu. u komunálního odpadu již není výsledek tak pozitivní. Viz následující snímek.

Realita v Česku: komunální odpad

Podíl vybraných způsobů nakládání s komunálními odpady na celkové produkci komunálních odpadů v ČR [%], 2009–2019

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

Nástroje odpadového hospodářství

Právní úprava

- povinnosti a zákazy; povolení; kontrola
- zejména směrnice EP a Rady č. 2008/98, o odpadech
- zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech
- zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností
- podrobně v právu životního prostředí (jarní semestr 2022)

Implementace směrnice

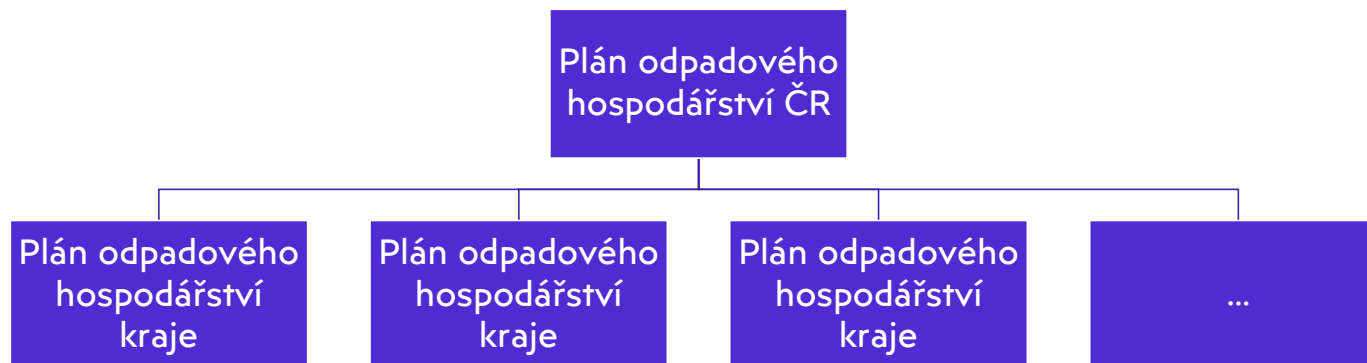
- nové povinnosti (cíle)

- zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 55 % hmotnosti – 60 % (2030) – 65 % (2035)
- od 2025 povinný tříděný sběr textilu
- navýšení recyklačních cílů o odpadů z obalů: 65 % v roce 2025, 70 % v roce 2030
- omezení skládkování komunálního odpadu na 10 % v 2035

- Členské státy usilují o zajištění toho, aby od roku 2030 nebyl přijímán na skládku žádný odpad vhodný k recyklaci nebo jinému využití, zejména komunální odpad, s výjimkou odpadu, u něhož skládkování vede k nejlepšímu výsledku z hlediska životního prostředí v souladu s článkem 4 směrnice 2008/98/ES
- Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se množství skládkovaného komunálního odpadu snížilo do roku 2035 na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství vzniklého komunálního odpadu.
 - Členský stát může odložit termín pro dosažení cílů uvedených v odstavci 5 až o pět let, pokud: uložil na skládku více než 60 % svého komunálního odpadu vzniklého v roce 2013, jak vyplývá ze společného dotazníku OECD a Eurostatu

Koncepční nástroje

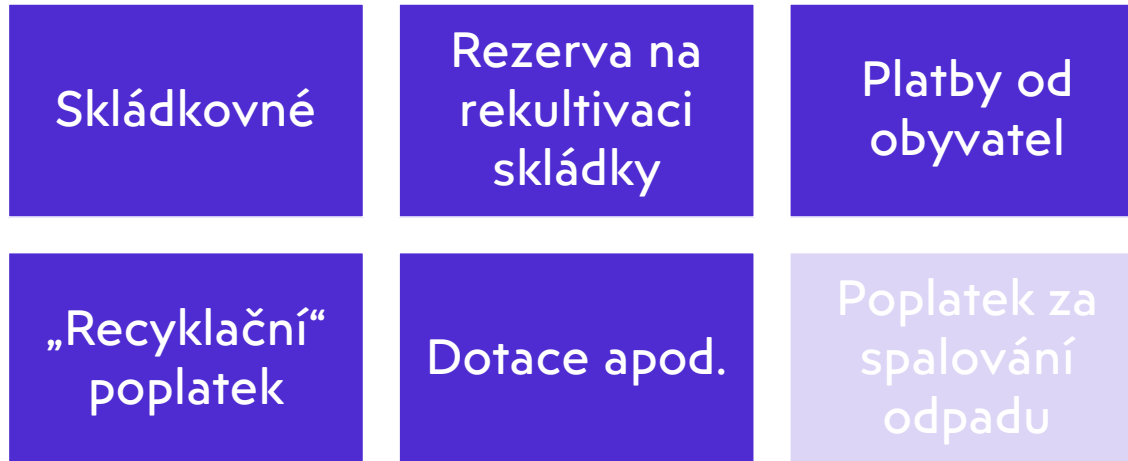
- závazné x politické dokumenty
- specializované x součást obecnějších koncepcí

- od 2021 zrušeny plány odpadového hospodářství obcí

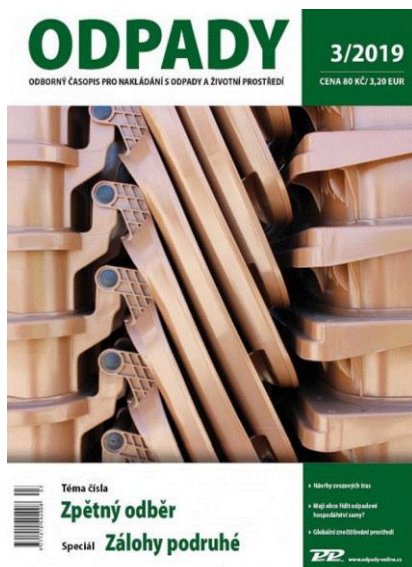
Přehled

- motivovat ke změně chování
- internalizovat externality

- recyklačním poplatkem je myšlen náklad na zpětný odběr – viz dále.
- provozovatel skládky tyto náklady promítne do cena za uložení odpadu na skládku. Původce tedy zaplatí za tunu odpadu: skládkovné +náklady na rezervu (rekultivaci skládky) + odměnu (zisk) pro provozovatele skládky.

Informační nástroje

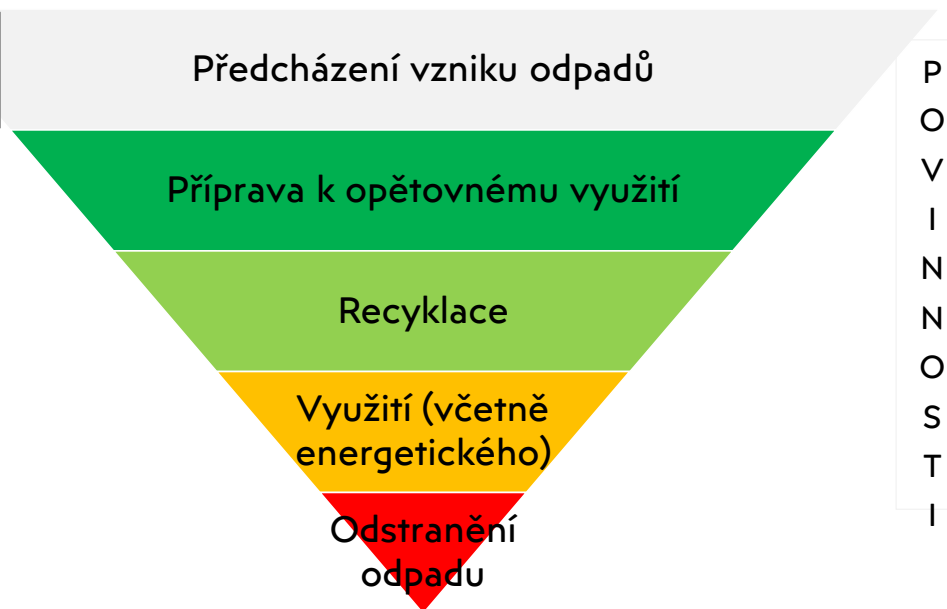
- Informační systém odpadového hospodářství (ISOH): <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>
- <http://www.dostbyloplastu.cz/>
- V ČR vychází dva časopisy, které se zabývají nakládáním s odpady z věcného, ekonomického i právního pohledu: zpravidla tyto tři roviny od sebe nelze zcela oddělit. Většina textů je volně dostupných. Texty jsou spíše popularizační – tj. dostupné široké čtenářské veřejnosti.

Shrnutí

Rozšířená odpovědnost původců.
Zákazy některých výrobků.
Vedlejší produkty.

Recyklační cíle.
Oddělený sběr.
Zpětný odběr.
Požadavky na výrobky.
Poplatek z nemovitosti.

Poplatek za skládkování
Zákaz skládkování.

- § 3 odst. 2: Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je prioritou předcházení vzniku odpadu, a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití, včetně energetického využití, a není-li možné ani to, jeho odstranění. Výklad a použití tohoto zákona musí být v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.

MV411K Ekopolitika - jaro 2021

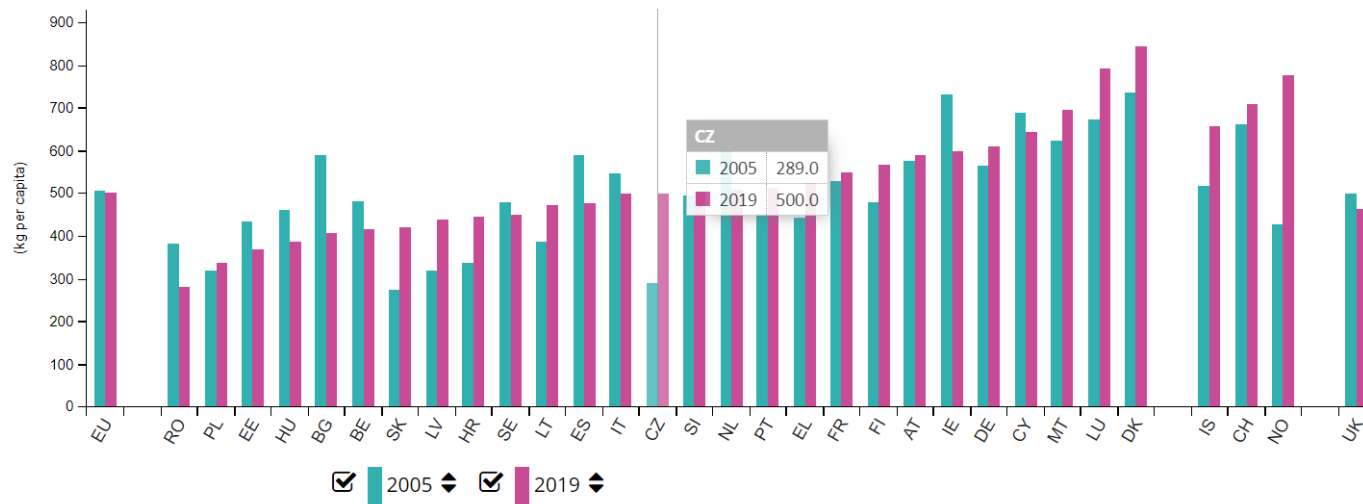
25

Komunální odpad

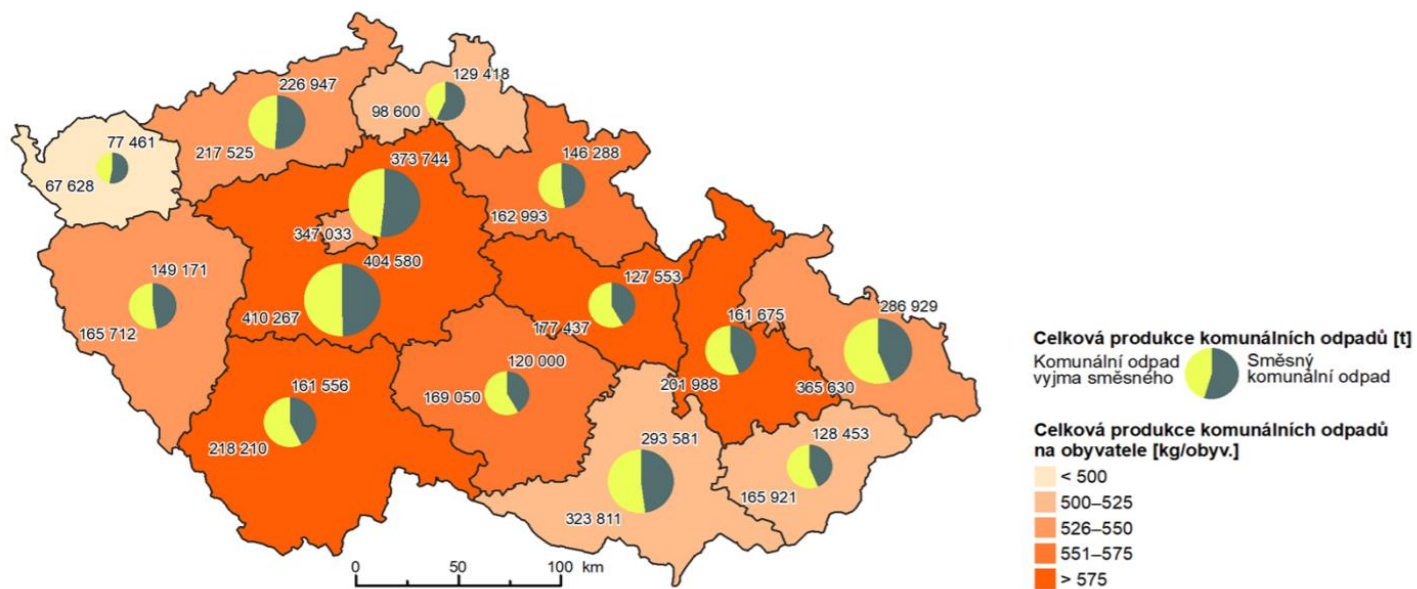
Pojem

- ANO: směsný a tříděný odpad z **domácností**, zejména papír a lepenka, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, odpadní elektrická a elektronická zařízení, odpadní baterie a akumulátory, a objemný odpad, zejména matrace a nábytek, a dále směsný odpad a (+) tříděný odpad z **jiných zdrojů, pokud je co do povahy a složení podobný** odpadu z domácností
- **NE**: komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků, kanalizační sítě a čistíren odpadních vod, včetně kalů, vozidla na konci životnosti ani stavební a demoliční odpad

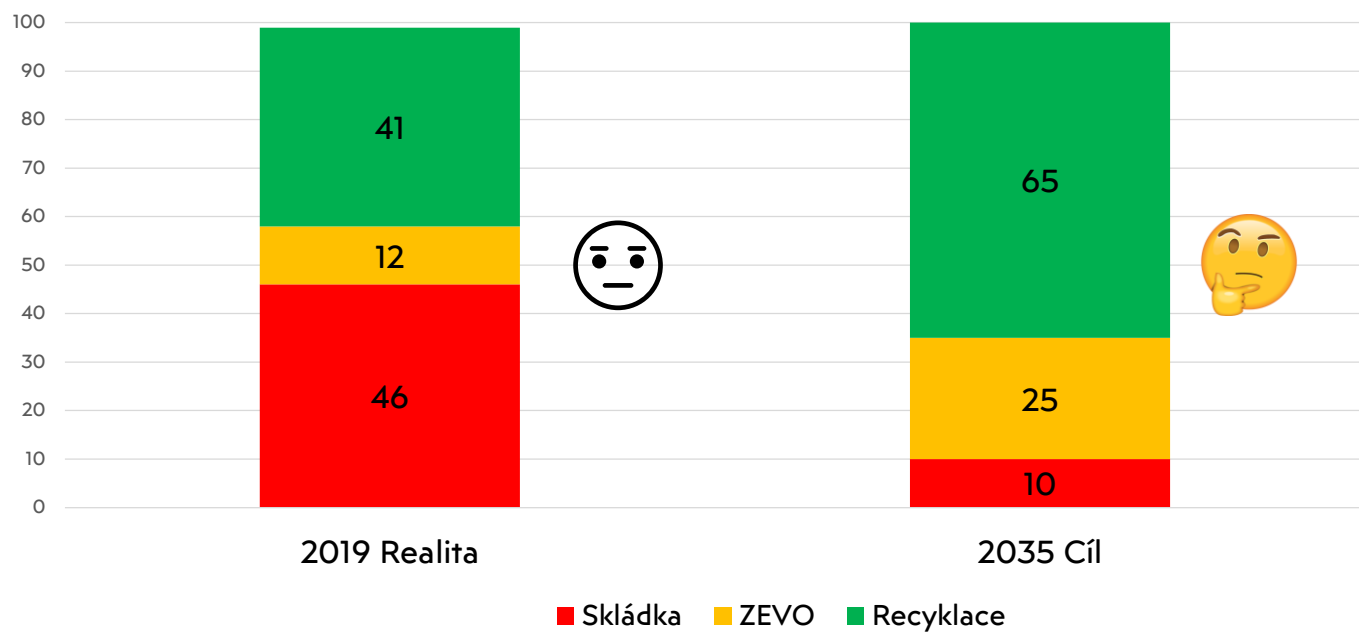
Municipal waste generated, 2005 and 2019

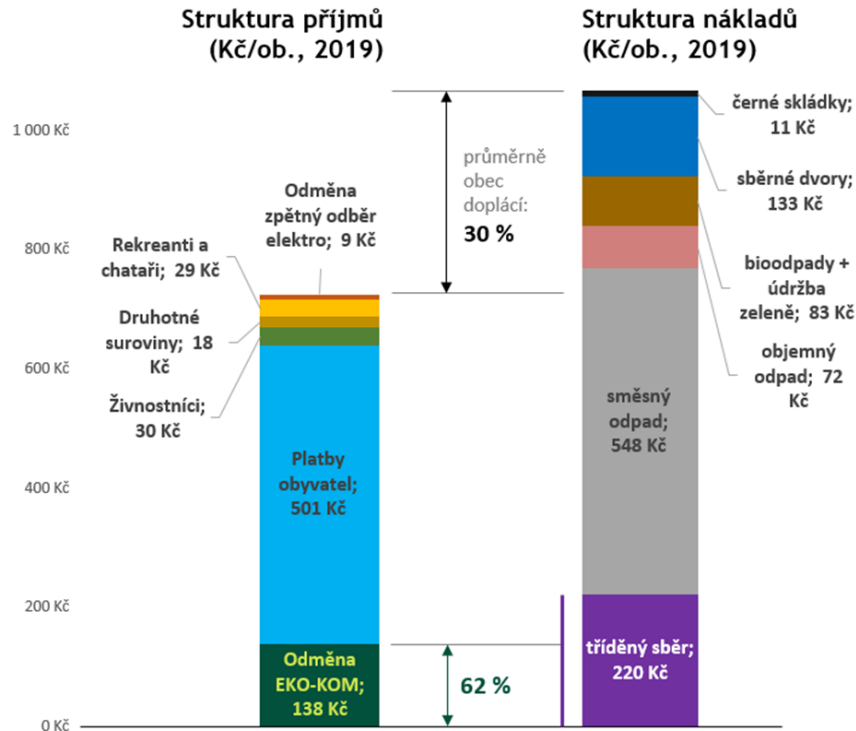
Obr. 2.6.1.2 Celková produkce komunálních odpadů, celková produkce směsného komunálního odpadu v územním členění na kraje v r. 2019

Nakládání s komunálním odpadem ČR

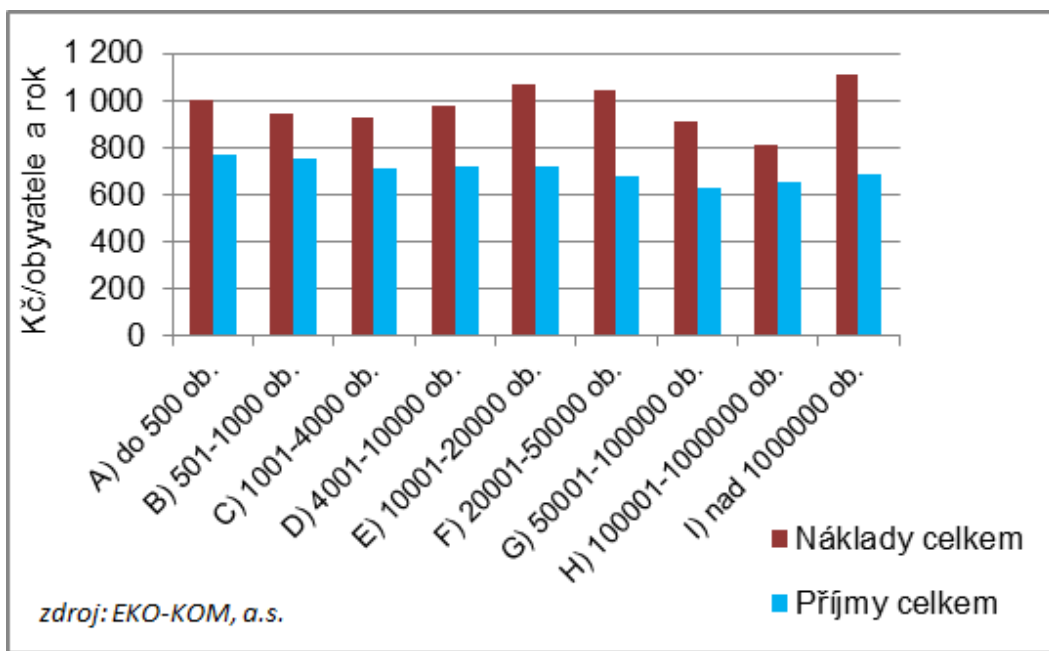
Odpadové hospodářství v obcích

Zdroj:

<https://www.ekokom.cz/news/820/212/Ekonomika-odpadoveho-hospodarstvi-obci-za-rok-2019>

Odpadové hospodářství v obcích (2)

Část hradí obce z jiných zdrojů místo svých obyvatel, kteří odpad produkují, na úkor jiných svých činností.

Obcím i lidem se zvýší poplatky za odpady. Má to motivovat ke třídění

SOFIE KRÝŽOVÁ

Kolik platíte za odpad?
Má vliv jeho množství?
Nebo velikost popelnice?

MV411K Ekopolitika - jaro 2021

32

- <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/obcim-i-lidem-zdrizi-poplatky-za-odpady-ma-to-motivovat-ke-trideni-136615>

Srovnání poplatků

Za obecní systém odpadového hospodářství

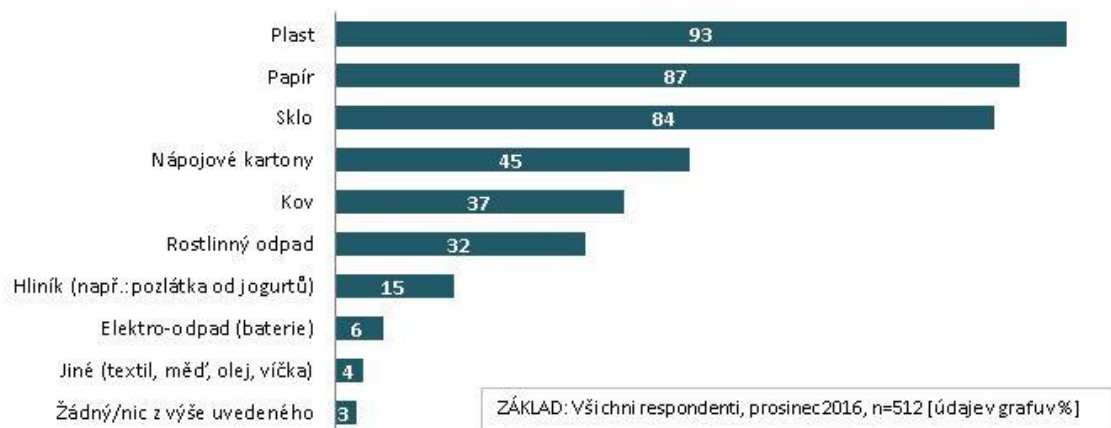
- dosavadní místní poplatek
- fyzická osoba přihlášená v obci, nebo vlastník nemovitosti
- max 1 200 Kč ročně

Za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- poplatek dle § 17a zákona č. 185/2001
- fyzická osoba s bydlištěm v nemovité věci, nebo vlastník nemovité věci
- podle hmotnosti, objemu nebo kapacity nádob
- max 6 Kč za kg, 1 Kč za l (fakticky 60 Kč měsíčně)
- plátcem SVJ, nebo vlastník

- Přístupy obcí jsou různé. Víte, jaké řešení zvolila obec, kde bydlíte?
 - Podívejte se do obecně závazné vyhlášky, nebo informace na webových stránkách.

Jaký odpad Vy osobně třídíte?

Anketní otázka. Jak by se lišila Vaše odpověď?

- <https://www.stemmark.cz/cechum-chybi-motivace-k-trideni-odpadu/>

Oddělený sběr v obcích

- povinnost obce zajistit možnost třídít: kovy, papír, sklo, plasty + bioodpad rostlinného původu + nebezpečné složky
 - 2025: textil
- odděleně soustředované recyklovatelné složky komunálního odpadu musí tvořit z celkového množství komunálních odpadů v roce **2025** alespoň **65 %** atd.
- od **2030** zakázáno ukládat na skládky, který lze recyklovat

ZmapujTe

Mapa + Nové hlášení O projektu Registrace Přihlásit

Mapa Hybridní Open Street

Seznam hlášení Nastavit filtr

Stav Prijato Oznámeno V řešení Otevřeno Vyřešeno

Řadit podle data hlášení poslední změny vzdálenosti

180182 Poškozený chodník, cesta Stav: Oznámeno Brno-sever (6.4.2021)	>	180131 Odpadkový koš, kontejner Stav: Oznámeno Brno-sever	>
179721 Odpadkový koš, kontejner Stav: Oznámeno Brno-sever	>	179018 Odpadkový koš, kontejner Stav: Oznámeno Brno-sever	>
178705 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-sever (14.3.2021)	>	170567 Poškozený chodník, cesta Stav: Oznámeno Brno-sever (13.8.2020)	>
168485 Poškozený povrch vozovky Stav: Oznámeno Brno-sever (15.6.2020)	>	166975 Drobný nepořádek Stav: Oznámeno Brno-sever (1.5.2020)	>

„Černé skládky“

- od 2001 do 2021 zákonem neřešeno